The Lithuanian 3 Times Weekly
THE LIGHTS

Published under EUCOM Civil Affairs Division Autorization Number UNDP 208
Responsible Publisher: JUOZAS VITĖNAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation 4000

Leid.-vyr. red. - J. VITĖNAS, Liter. ir kultūr. sk. red. - A. GRAŽIŪNAS, Inform. sk. red. - V. ROCEVIČIUS.

Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-Hochfeld, Baltic DP Camp.
Sins. sask. Bayerische Vereinsbank, Filiale Augsburg, Nr. 23073
Šio Nr. kaina 15 Pfg.

Žiburiai

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
IŠEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

83 (193) | AUGSBURGAS, antradienis, 1948 m. gruodžio mėn. 21 d. | IV METAI

JAV okupacinė kariuomenė Vokietijoj gins Reino linija

VAŠINGTONAS. Iš paprastai gerai informuotų šaltinių pranešama, jog JAV vyriausybė principe sutiko, kad amerikiečių okupacinė kariuomenė, esanti Vokietijoj, gali būti reikalui esant, pavesta Vak. Europos gynybos šefui feldm. Montgomery Reino linijai ginti. Šis nutarimas yra laikinis; jam priešinosi gen. Clay. Toliau yra pranešama, jog atsakingi JAV asmenys yra nuomonės, kad JAV daliniai Vokietijoj yra geroj kovos formoj ir užpuolimo atveju yra pakankamai stiprūs Reino liniją išlaikyti, kol atvyktų pastiprinimai iš kitų Europos kraštų ir JAV.

NESISEKA SUDARYTI OKUPACINĮ STATUTĄ

Londonas. Iš Londono sluoksnių pranešama, jog esą Londone sausio mėn. numatyti šešių valstybių pasitarimai vokiečių okupacinio Statuto klausimams svarstyti.

AP pranešimu, tarp karinių gubernatorių, šį klausimą svartant, kilę nuomonių skirtumų, todėl jis turi būti svarstomas aukštesnėse instancijose.

Gruodžio 16 d. vokiečių parlamentinė tryba buvo priimta trijų karinių gubernatorių. Ji prašė informacijų: 1. apie sudarymą žemųjų rūmų, 2. apie gubernatorių laikyseną finansų dydžio atžvilgiu ir 3. ar tarybos nutarimai bus ratifikuoti plebiscito keliu, ar per atskirų kraštų (Länder) vyriausybes. Gubernatoriai į šiuos klausimus atsakė penktadienį, tačiau jokių žinių apie atsakymo turinį nepaskelbta.

Frankfurtas. Gen. Clay mėnesinėje karinių gubernatorių konferenc.joj pareiškė, jog amerikiečių zonoj paskelbtas laisvo verslo įstatymas nebus atšauktas, nes jis esąs demokratiškas. Taip pat jis pareiškė, jog nėra reikalo vokiečiams javus importuoti, bet tik sutvarkyti jų pristatymą iš ūkininkų.

Čekoslovakijos kariuomenė turi būti sutvarkyta Rusijos pavyzdžiu

ČEKOSLOVAKIJOS SUNKUMAI

Praga. Gruodžio 15 d. iš Maskvos grįžo Čekoslovakijos delegacija, vadovaujama min. pirmininko A. Zapotocky. Oficialiame čekų-sovietų komunikate sakoma, jog buvo tartasi prekių pasikeitimo tarp abiejų kraštų reikalais. Susitarta, jog 1949 m. Čekoslovakija gaus iš Sovietų Sąjungos paskolą auksu bei įvairių žaliavų sunkiajai pramonei ir anglių kasykloms išvystyti. Sovietų Sąjunga iš Čekoslovakijos gausianti tekstilės gaminių ir geležinkelių bei aliejaus įmonių reikmenų.

Pastebėtina, jog Čekoslovakija, kuriai kaip ir kitoms Rytų bloko valstybėms, buvo uždrausta dalyvauti Marshallio plane, yra atsidūrusi, ūkiniuose sunkumuose. Ryšium su tuo Čekoslovakijos pasiuntinys JAV, savo vyriausybės narių lankymosi Maskvoje metu, kreipėsi į JAV užs. reik. min. pavaduotoją R. Lovett, prašydamas JAV vyriausybę nuimti draudimą eksportuoti į Čekoslovakiją įvairias mašinas.

Maskvoje gi delegacija turėjo pasižadėti, jog Čekoslovakija užsienio prekybos reikalus suderins su Sovietų Sąjunga. Delegacijai buvo pareikšta, jog ir Čekoslovakijos kariuomenė turinti būti sutvarkyta Rusijos pavyzdžiu, o taip pat Čekoslovakija turi prisiimti tam tikrų ūkinių įsipareigojimų Rytų bloko sovietų zonos atžvilgiu. Tie įsipareigojimai dar daugiau apsunkins ir taip jau smukusį Čekoslovakijos ūkinį gyvenimą.

1953 M. PRANCŪZAI TURĖS ATOMINE BOMBA

ATIDARYTA PIRMOJI ATOMO SKALDYMO LABORATORIJA PRANCŪZIJOJE

Paryžius. Iš Paryžius pranešama, jog gruodžio 15 d. Prancūzijoje, netoli Paryžiaus, pradėjo veikti atomo skaldymo laboratorija. Ligšiolinėmis žiniomis tai yra pirmoji atominė laboratorija, išskiriant amerikičių-anglų-kanadiečių fabrikus, gaminančius atomines bombas. Laboratorijai vadovauja prancūzų atominės energijos tyrinėjimo įstaigos komisaras dr. Frederic Joliot-Curie.

Atomui skaldyti prancūzai naudoja sunkųjį vandenį, kurio 6.000 litrų gavo iš Norvegijos. Spėjama, jog apie 1953 m. prancūzai jau turės pasigaminę pirmąją atominę bombą. Tačiau, kaip dr. Curie pareiškė, prancūzai atominės bombos pasigaminimu esą nesuintersuotti. Jie maną atominę energiją panaudoti tik taikiems reikalams. Jis taip pat pastebėjo, jog tolimesni bandymai pareis nuo to, kiek uranijaus Prancūzija turės.

Prie šios prancūzų laboratorijos įrengimo daugiausia prisidėjo prancūzai mokslininkai, karo metu gyvenę Amerikoje ir dirbę šioj srityj su JAV mokslininkais.

Vienodėja nuomonės Ruhro klausimu

Londonas. Po demontažo klausimo svarstymo šešios suinteresuotos valstybės tęsia toliau pasitarimus Ruhro klausimu. Nors oficialiai nieko nepranešama, tačiau yra žinių, jog Ruhro krašto klausimu yra galimas visiems priimtinas susitarimas.

Iš patikimų Londono sluoksnių pranešama, jog nuomonių suvienodėjimas esąs išdava anglų-amerikiečių nuomonės pakeitimas Ruhro klausimu prancūzų naudai.

Kaip politiniai stebėtojai teigia, JAV ir D. Britanija yra pasiryžusios Ruhro klausimą spręsti tik po taikos sutarties su Vokietija pasirašymo.

Taip pat pranešama, jog JAV ir D. Britanija sutinka su Prancūzijos reikalavimu Ruhro kontrolę sustiprinti. Nesutariama tik dėl naudotinų metodų.

Tam tikrų sunkumų susidaro ir su Olandija, kuri bijosi, jog tarptautinis Ruhro statutas pažeis jos teises į reikalaujamą tam tikrą Vokietijos dalį.

SOVIETAI GRIEBSIS PRIEMONIŲ PRIEŠ RADIO BOKŠTŲ IŠSPROGDINIMĄ?

Berlynas. Kaip jau anksčiau buvo pranešta, prancūzai išsprogdino du sovietų radio stiebus, motyvuodami tuo, kad tie stiebai kliudę Tegel aredrome nusileisti Berlyną aprūpinantiems lėktuvams. Gen. Clay šį prancūzų žygį pagyrė, tuo tarpu sovietai nori jį išpūsti. Sovietų radio kalbėtojas jį pavadino vandališku. Pranešama, jog radio stoties direktorius gauna tūkstančius „užuojautų" iš įvairių sovietinės zonos kultūrininkų, įmonių ir t. t. Anot minėto direktoriaus, prancūzai tuo žygiu paaštrino Berlyno klausimą ir prancūzų darbas neliks be atsako iš sovietų pusės.

Patikimi šaltiniai praneša, jog iš Maskvos atėjo įsakymas griebtis svarių kontrapriemonių. Tačiau, nors oficialiai ši žinia dar nėra patvirtinta, vakariniai sektoriai jau griebėsi tam tikrų atsargumo priemonių. S. Timofejew „Tägliche Rundschau" rašo, jog šis prancūzų darbas bus neužmirštas ir panaudotas ateityje.

REIKALAUJA GRĄŽINTI KARO LAIVUS

Vašingtonas. JAV užsienių reikalų ministerio pavaduotojas Lovett vienoje spaudos konferencijoje pareiškė, jog jis pareikalavęs sovietų grąžinti kreizerį Milwaukee ir kitus laivus, paskolintus karo metu. Jis pastebėjo, jog Sov. Sąjunga sutikusi taip pat grąžinti tris ledlaužius ir 28 fregatas, paskolintas taip pat karo metu. Jis taip pat pareikalavęs Sovietų duoti paaiškinimų apie 11 milijardų dolerių grąžinimą, gautų pagal skolos-nuomos įstatymą. Pabaigoje Lovett pareiškė, jog Sovietų Sąjunga turinti grąžinti paskolintus karo laivus ir Didžiajai Britanijai. Dėl neišspręsto italų laivų perdavimo rusams Lovett pareiškė, jog pasitarimų data tuo klausimu dar nenustatyta.

Čiangkaišekas turi pasitraukti

KOALICINĖ GRUPĖ PASIRYŽUSI PERIMTI KRAŠTO VALDYMĄ. MAO CETUNGAS KINIJOS TITO?

Honkong. AP pranešimu, dabar Honkonge susiorganizavusi Čiangkaišeko uždrausta kuomintango revoliucinė grupė priėjo išvados, jog nacionalinė vyriausybė karą yra pralaimėjusi. Ryšium su tuo minėta grupė yra pasiryžusi pradėti derybas su komunistais dėl Kinijos valdžios perėmimo į savo rankas. Vadovaujantis minėtos grupės asmuo maršalas Li-Chi-Shen pareiškė, jog yra planuojamas Čiangkaišeko atstatydinimas ir komunistų bei kuomintango pajėgų sujungimas. Toliau maršalas pareiškė, jog jį aplankęs „nepaprastai svarbios asmenybės iš Nankingo" siuntinys. Minėtas asmuo esą galimas dalykas užims Čiangkaišeko vietą.

Taip pat yra daromi pasiruošimai sušaukti konsultatyvinį komunistų ir uždraustosios kuomintango grupės atstovų susirinkimą.

Karui Kinijoj baigiantis, vis dažniau keliamas klausimas, kokios gi linijos laikysis komunistai, paėmę Kinijos valdžią. Įdomus tuo klausimu komunistų vado Mao Cetung pareiškimas vienam anglų žurnalistui. Pastebėjęs, jog Kinijoj bolševizmo nėra ir negali būti dėlto, jog Kinijos ūkininkai myli savo žemę ir ją gina, Mao Cetung pareiškė: „Aš taip pat esu ūkininkas ir atmetu sovietinės Rusijos reformas. Religijos reikaluose mes liekame griežtai neutralūs. Mes (komunistai) turime taip pat skaitytis ir su tūkstantmetėmis mūsų tautos tradicijomis." Paklaustas, kodėl jis nesivadinąs socialistu ar demokratu, bet komunistu, Mao Cetung atsakė: „Mes pasirinkome komunistų vardą dėlto, kad išlaikytume taiką su sovietais, bet nepasidarytume tokiais komunistais kaip jie."

GERB. SKAITYTOJŲ IR PLATINTOJŲ DĖMESIUI!

Kalėdinis, dviejų spalvų, 12 puslapių „Žiburių" numeris išeina trečiadienį. Pavieniai perkantieji už šį numerį moka po DM. 0,50. — Po Kalėdų pirmasis numeris išeis trečiadienį, 8 pusl., taip pat dviejų spalvų.

Su Kalėdiniu numeriu išsiųsime ir mūsų kreipimąsi į Skaitytojus. Gerb. Platintojų prašome juos išdalinti stovyklose ir už jų ribų gyvenantiems tautiečiams.

Gerb. Paltintojų ir Skaitytojų prašome pasistengti už šiuos mėtus kuo greičiausiai atsiskaityti.

Administracija

PASKUTINĖS NAUJIENOS

BERLYNAS. Sekmadienį prancūzų karinė valdžia Berlyne paskelbė, kad ji grąžina sovietams Stolpe kaimą, kuris 1945 m. sovietų buvo jiems perleistas aerodromui statyti. Prancūzų komunikate sakoma, kadangi aerodramas yra statomas Tegel, tai buvo nutarta Stolpe kaimą sovietams grąžinti: Vokiečių politikai reiškia abejonę, ar šis Vkarų žingsnis nereiškia jų defenzyvos Berlyne.

BERLYNAS. Dėl naujų sovieų patvarkymų visas prekių transportas tarp sovietų sektoriaus ir Vakarų Berlyno yra nutrauktas.

MASKVA. Sov. vyriausybė sutiko vėl pradėti keturių valstybių pasitarimus dėl taikos sutarties su Austrija.

PARYŽIUS. Prancūzijos ir Italijos užs. reik. ministeriai susitinka pietų Prancūzijoj aptarti muitų unijos klausimą.

BERLYNAS. Pabėgę vokiečiai iš Silezijos pasakoja, kad virš 100.000 vokiečių lapkričio pradžioj buvo darbams išvežta į Sov. Rusiją.

HAMBURGAS. Pranešama, kad Rusija tebelaiko 350.000 vokiečių karo belaisvių. Dingusių be žinios vokiečių kareivių skaičius siekia 1,7 milijono.

Trumpai iš visur

Paryžius. Saugumo Taryba atmetė Izraelio prašymą priimti į JT.

Roma. Komunistų vadovaujamos Italijos profesinės sąjungos vakar pradėjo 24 val. generalinį valstybės tarnautojų ir darbininkų streiką.

Santiago. Iš Čilės pranešama, jog vienas ukrainiečių tautybės DP, kuris neseniai atvyko į Čilę, nušovė Austrijos konsulą ir patą nusišovė. Spėjama, jog žmogžudystę jis įvykdė todėl kad konsulas, pakartotinai prašant, nedavė jam darbo.

Jeruzalė. Iš patikimų šaltinių pranešama, jog Transjordanijos karal aus Abdullah pasiuntinys atvyko Jeruzalę, kur pradėjo pasitarimus dėl paliaubų su žydais. Toliau sakoma, jog karalius Abdullah esąs pasiryžęs paliaubas padaryti ir per savo specialų atstovą pradėti pasitarimus su Izraelio prezidentu dr. Chaim Weizmanu.

Berlynas. Berlyne esantiems amerikiečių kariams yra uždrausta dalyvauti viešuose komunistų susirinkimuose su uniforma.

Guatemala. Po vieną parą trukusio sukilimo San Salvadore valdžią paėmė karininkai. Paskirų susišaudymų buvo prie prezidentūros, Zapote forto ir policijos būstinės. Pranešama, jog keturi civiliai asmenys buvo užmušti ir keli sužeisti. Salvadoro prezidentas Casteneda Castro nugabentas į Zapote fortą. Šiaip padėtis krašte rami.

Ko Amerikos lietuviai laukia iš tremtinių

Kad nebūtų nesusipratimų ar nusivylimo, Amerikos lietuvių laikraščiai jau dabar aiškina, ką turi žinoti ten vykstantieji tremtiniai. Pav., „Kalifornijos Lietuvis" nurodo, kad pirmiausiai ten bus reikalaujama dirbti. Amerikoj kiekvienas žmogus turi dirbti sunkiai, greitai ir tiksliai. Šiltų vietų ten neperdaugiausiai, o ir tos pačios tik politikuotojams tepriieinamos. Ten darbai nėra siūlomi, o daug kur-sunkiai surandami. Dažnai reikia sugebėti pačiam į darbą įsipiršti ir vėliau gautąjį darbą išlaikyti. Tačiau, kas nebijo fizinio darbo ar yra specialistas, pirmoj eilėj žemės ūkio ar statybos, tam darbo bus. Pav., vieno nedidelio miesto prisiųstam laikrašty per savaitę net keturis kartus buvo įdėti skelbimai, jog ieško inžinierių.

Labai svarbu atvykusiems mokėti angliškai. Be anglų kalbos ten kaip be nagų. Europoj įgautas patyrimas ar išsimokslinimas ten nedaug tebranginamas. Pasirodo naudingos tik kai kurios specialybės. Todėl daugeliui iš pradžių ten teks dirbti ir tokį darbą, kokį iš viso pasiseks gauti, o paskum ruošiantis įsitaisyti savo profesijoj, daugeliu atvejų vėl pradėti viską iš pradžios. Gal dėl tų skirtingų sąlygų ir lietuviai gydytojai tremtiniai, mėginę laikyti egzaminus išsyk jų neišlaikė.

Toliau Amerikos lietuviai iš tremtinių pageidauja daugiau pasirodyti tenykštėje lietuvių spaudoje ir organizacijose. Seniau ten nuvykusieji ne visai kaip reikiant ar bent ne visi yra savo uždavinį atlikę. Dėlto tik juo labiau nukenčia tremtyje likusių tautiečių reikalai. Tarp Amerikos lietuvių pasitaiko ir visai nepagrįstų priekaištų — pav., vieni tremtinių nenori dėlto, kad naujai atvykusieji galės nemokėti tinkamai elgtis su jų mokslus išėjusiais vaikais ar jų draugais ir „apsikiaulinti, prispiaudydami ant parketo", kiti tremtiniams priskiša, ko jie taip veržiasi dėstytojais į universitetus, gydytojus, inžinierius, kai tuo tarpu jie ir jų tėvai savo karjerą pradėjo nuo kirtiklio akmens anglies kasyklose ar vežimėlio skerdyklose, treti, nepažinę Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, į lietuvių siekimus ir pasiektuosius laimėjimus žiūri daugiau dar prieškarinio iš caro Rusijos pabėgusio emigranto akimis, tačiau žymioji Amerikos lietuvių dalis stengiasi lietuviams kiek galėdami padėti ir jų likimą iš visos širdies užjaučia. **Džiaugiasi, kad visa eilė mūsų žymių veikėjų nuėjo paprasto darbo dirbti**, ir mano, kad tokiu būdu galima geriau susikurti sau ateitį, negu gyvenant iš svetimos malonės, kaip kad daro tie, kurie nuvykę per du ar tris metus neįstengė atsilyginti giminėms ir draugams už tų paskolintą jiems atsigabenti kapitalą. Žodžiu, reikia didelio santūrumo ir takto, taip pat labai nusiskundžiama norimu iš tremties į Ameriką permest partiškumą.

A.P.

Neuburgo amatu mokykla

Dar prieš metus, pradėjus judėti DP emigracijos klausimui, IRO, norėdama padėti įsigyti DP naujas profesijas, ėmė steigti įvairias amatų ir kalbų mokyklas. Jose būdavo sutelkiami įvairių sričių specialistai, kurie ir paįsidalydavo savo teoretinėmis ir praktinėmis žiniomis su tais tremtiniais, kurie norėdavo įsigyti praktišką socialybę, kuri jiems padėtų lengviau įsikurti svetimuose kraštuose.

Prieš pusę metų tokia amatų mokykla buvo įsteigta tr Augsburgo aerijoj — Neuburge. Besikuriant mokyklai, teko nugalėti daug kliūčių, nes mokykla be tuščių patalpų nieko daugiau negavo. Tačiau mokytojų ir pirmųjų kursų mokinių pastangomis mokykla išaugo ir pasidarė viena iš geriausių tos rūšies įstaigų visoj amerikiečių zonoj.

Mokykloje šiuo metu mokosi 264 mokiniai (177 vyrai ir 87 moterys). Lietuviai sudaro 7,63% bendro mokinių skaičiaus. Dėstomasis personalas susideda iš 37 įvairių sričių specialistų. Mokytojų ir mokinių yra 11 tautybių. Mokykloje yra kalvių, šaltkalvių, elektrotechnikų, radiotechnikų, automechanikų, mechanikų, mūrininkų, odininkų, dailydžių, siuvėjų (vyriškų ir moteriškų rūbų), tekstilės, dažytojų ir batsiuvių kursai. Lig šiol mokyklą yra baigę ir atitinkamus IRO amato pažymėjimus gavę 157 asmenys. Nuo naujų metų bus ir anglų kalbos klasė.

Gruodžio 16 d., dalyvaujant IRO centro pareigūnams, Augsburgo Area stovyklų atstovams ir nemažam būriui svečių, įvyko aštuonių mokyklos kursų absolventų išleistuvės. Iškilmingą aktą pradėjo mokyklos direktorius, pareikšdamas padėką visiems prisidėjusiems prie mokyklos įkūrimo bei jos išsilaikymo ir kviesdamas IRO amerikiečių zonos centro atstovą Mr. Moxley įteikti baigusiems atestatus. Mokyklą šiuo kartu baigusių buvo 86 (kalvių 3, šaltkalvių 24, elektrikų 20, radiotechnikų 13, dailydžių 12, tekstilės dažytojų 7, batsiuvių 3 ir medžiagų dažytojų 4).

Baigusiuosius sveikino visa eilė IRO cntro, stovyklų ir organizacijų atstovų. Savo kalboje amerikiečių zonos IRO mokyklų vyr. direktorius Mr. Stewart pareiškė, jog naujas amatas padės tremtiniams geriau įsikurti svetimuose kraštuose. Jis ragino visus tremtinius daugiau susirūpinti amatų išmokimu. Tačiau jis ir kiti kalbėtojai ypatingai užakcentavo **anglų kalbos mokinimąsi**. „Geriausias savo amato mokėjimas be anglų kalbos mokėjimo nieko nereiškia", pareiškė jis ir pridūrė, jog anglų kalba tėra raktas į laimingesnį gyvenimą.

Po iškilmingo akto svečiai turėjo progos apžiūrėti mokyklos darbų parodą. Išstatyta buvo tikrai vertingų dalykų, pradedant moderniųjų amerikoniškų reklamų modeliais, radio aparatais, suknelėmis ir baigiant odinėmis pinigėnėmis, plaktukais bei kitomis smulkmenomis. Apskritai, paroda darė gerą įspūdį ir deramai reprezentavo pačią mokyklą.

A. K.

EMIGRACIJOS IR DVASINIO ATSINAUJINIMO DIENOS

Advento proga Schw. Gmuendės bažnytinis komitetas surengė emigracijos ir dvasinio atsinaujinimo dienas. Sekmadienį, gruodžio 5 d. prof. St. Yla stovyklos visuomenei skaitė paskaitą apie katalikiško ir tautiško charakterio išlaikymą emigracijoje. Jis pabrėžė, kad kiekviena emigracija nešasi su savim nutautimo pavojų ir kad lietuviška parapija, lietuviški papročiai ilgiausiai išlaiko žmones savo tautai. Gruodžio 7-tos vakare prasidėjo Tėvo Žiūraičio, domininkono, vedamos trumpos rekolekcijos — keturi pamokslai. Gruodžio 8-tą gimnazijos moksleiviai ateitininkai surengė Marijos akademiją, kurioje supažindino su Marijos šventovėmis Lietuvoje, su Z. Kalvarija, Šiluva, Vilnium. Po trumpos paskaitėlės apie kiekvieną vietovę sekė istoriniai vaizdeliai iš Kalvarijos, Šiluvos ir Vilniaus. Akademija buvo užbaigta stovyklos bažnyčioje susikaupimu, deklamacijom ir giesmėm.

A. V.

PAGERBTAS ŠVENTO RAŠTO VERTĖJAS

Gruodžio 12 d. Rosenheimo lietuvių bendruomenė susirinko pagerbti Šventojo Rašto vertėją ir 75 metų amžiaus jubiliejatą J. E. ark. Skvirecką.

Jo Ekscelencija, kalbėjo kun. Riauba, yra kilęs iš kaimo, iš to lietuviško kaimo, kuris visais laikais, skaudžių tautai nelaimių metu, ištikimai stovėjo savo žemės, kalbos, religijos ir lietuviškos kultūros sargyboje.

Toliau kun. Riauba susirinkimą supažindino su Šventuoju Raštu, su ta didžiąja žmonijos knygų knyga, kurią rašė 40 Dievo įkvėptų vyrų įvairiais laikais ir įvairiose vietose. Savo žodį pailiustruodamas didžiųjų filosofų, rašytojų ir valstybės vyrų mintimis.

Šventojo Rašto vertėją, tęsė kun. Riauba, galima pavadinti lietuviškuoju Moze, kuris Dievo žodį mums perdavė sava, suprantama kalba. Šiam dideliai sunkiam darbui Ekscelencija paaukojo 30 gražiausių savo gyvenimo metų. Tai pirmas pilnas Šventojo Rašto, apimančio drauge 72 knygas, vertimas į lietuvių kalbą, nuo pat krikščionybės atsiradimo Lietuvoje.

Apylinkės komiteto pirmininkas N. Čerekas iškėlė Ekscelencijos nuopelnus lietuvių tautai ir valstybei Nepriklausomybės ir įvairių okupacijų metais.

Susirinkimas vienu balsu nutarė J. E. Ark. Skvireckui 75 metų jubiliejaus proga pasiųsti sveikinimo telegramą.

JUL.

PAMOKA APIE „SOCIALINĘ ATMOSFERĄ"

Gen. Eisenhoweris savo atsiminimuose pasakoja tokį epizodą iš Šiaurės Afrikos invazijos metų 1942 m. pabaigoj.

Gen. Eisenhowerio ordonansas, kuris būdavo su juo dieną ir naktį, buvo seržantas Michael Mc. Keogh. Vienąsyk generolas turėjo skristi į frontą ir, matydamas, kad oras labai prastas, tarė savo ordonansui:

— Žinai, Mickey, aš rytoj vis tiek grįšiu, todėl manau, kad ligi tol išsiversiu ir be tavęs.

Mc. Keogh pažiūrėjo Eisenhoweriui į akis ir tarė:

— Sir, mano motina man rašė, kad mano uždavinys šiame kare yra Jus prižiūrėti. Ji sako: „Jeigu Gen. Eisenhoweris iš šio karo negrįš, tai nedrįsk grįžti nė tu."

Eisenhoweris rašo: „Tokia ištikimybė ir atsidavimas ne tik seržanto, bet ir motinos, kuri galėjo taip pasakyti savo sūnui, man veik užėmė žadą. Aš tepasakiau: „Gerai, šok į mašiną. Jau ir taip vėlu."

Praėjus apsčiai laiko po karo, aš girdėjau, kad viena dvarininkė atsisakė leisti seržantui Mc. Keogh su šeima laikinai apsistoti viename iš jos butų, aiškindamasi, kad „jis vis dėlto tebuvo gen. Eisenhowerio tarnas. Savo namuose aš turiu palaikyti tinkamą socialinę atmosferą". Aš tikiu, baigia gen. Eisenhoweris, jog šitai damai nerūpi, kad mano jausmai, pagarba ir pasigėrėjimas seržanto Mc. Keogh atžvilgiu yra visai kitokie, kaip jos atžvilgiu."

GYVENIMAS PRASIDEDA NUO 50 METŲ

Lig šiol buvo manoma, jog žmogus yra pajėgiausias tarp 20 ir 30 metų. Dabar gi amerikiečių gydytojai, socialpolitikai, biologai ir tautos ūkio specialistai priėjo išvados, jog produktingiausias laikas yra tarp 50 ir 60 metų. (Išskyrus grynai fizinį darbą dirbančius žmones — kalvius, stalius ir kt.). 140 fabrikų buvo pravestas apklausinėjimas, kuris parodė, jog geriausių darbininkų amžiaus vidurkis yra 49 metai. Fordo fabrikuose 30% visų darbininkų yra senesni kaip 50 metų. Minėtieji mokslininkai yra todėl sudarę tokią formulę: „Gyvenimas prasideda nuo 50 ir 60 metų."

Jurgis Jankus

PUŠIS

27.

Užgrojo, ir kalbos apie klubą nutrūko. Mortą išsivedė šokti tas pats bernukas. Jis dar išgėrė kelias stiklines alaus. Valandą šoko tylėdami, paskum jis vėl ėmė, tur būt, tą patį sakyti į ausį, o ji vis suko galvą šalin. Man užėjo noras pakilti iš užstalės, paimti jį už kupros ir išmesti lauk, o paskum paklausti, ką jis visą laiką taip šnibždėjo.

Tą mintį nutraukė Navikas. Jis atsisėdo šalia, pripylė stiklinę ką tik įleisto alaus, prisipylė sau ir tyliai pakvietė išgerti.

— Geras? — pasakė šluostydamas nuo ūsų putas.

— Labai geras, — atsakiau.

— Šiemet pasisekė, — džiaugėsi. — Žmogui jau taip yra: juo tave labiau kas joja, tuo tau geriau sekasi. Rūdenį ėtėmė avis. Liko tik trys, bet šiemet visos atsivedė po du, viena net tris, karvės gražiai suturėjo. Nė vienos senapienės.

— Gerai, bus daugiau ko imti, — pasakiau.

— Gyvulį atims, ne galvą, ne namus. Gyvulys vėl užaugs, kad tik Dievas padėtų. Galvą, vyručiai, tai reikia saugoti. Kai jau tikrai reikia, tai tuščia ir galvos. Jei reikale vieną ir nusuks, jos vietoje dešimt išdygs, bet be reikalo tai nuostolis. Ypač jei gera galva — pasiutęs nuostolis. Girdėjau, kad judu su Paliu neršiate, — patylėjęs pridūrė. — Man rodos tuo tarpu užtektų. Gaila mergaitės tai gaila. Gera ir graži, bet ir pati turėtų išmanyti, kas taip ir kas ne taip. Žemė mūsų neapgins, mes turime ją ginti. Ji kantri, vienodai sugeria kraują ir mūsų ir svetimų, ir ne ji mus teršia, bet mes ją. Ar supratai, ką norėjau pasakyti?

Jis vėl pripylė stiklines.

— Rodos, kad supratau. Bet kas tamstai sakė, kad mes neršiam. Mes niekada ir neneršėm ir negalvojom. Tada taip atsitiko, tai atsitiko, bet iš karto, be jokio neršimo, o daugiau mes nieko nežinom.

— Ir aš nežinau, — greitai atsakė senis, kviesdamas išgerti, — bet vienas kitas taip sakė. Sako, judu antrą gnybsią. Būtų negerai. Aš vakar su ja šnekėjau. Tyčia palaukiau, kada pro šalį bėgs į bažnyčią, ir prisigretinau. Pradėjau nuo to, o paskum jau ir tiesiai pasakiau, kad mums reikia ginti viską, kas mūsų. Ne tik gyvulius, girnas ir javus, bet ir gilius paslėptus daiktus ir patį save.

„Kam, dėde, man tai sakai. Ar manai, kad aš jau parsidaviau?" atsakė.

„Nemanau", sakiau, „bet kad taip atrodo. Visi taip galvoja."

„Blogai daro, kad taip galvoja," greitai atsikirto. „Dėde žinok, kad tas vokietis man nė per nago juodymą nebrangesnis už kiekvieną prašalaitį. Jis ateina, teisybė, bet niekada nėra nieko padaręs, už ką man reikėtų jį lauk mesti. Juk aš negaliu jo varyti lauk tik todėl, kad kiti nebūtus daiktus šneka. Tegu šneka. Nuo to aš blogesnė nepasidarysiu."

— Ji papasakojo man taip aiškiai kaip senė, kad aš neturėjau ką besakyti, tai nusukau kalbą į kitus reikalus. Ir šiandien, matai, čia atėjo ir šoka ir niekas nedrįsta jai nieko prikišti, nors šiaip visi šnibždasi ir pirštais bado. Aš ir judviem norėčiau patarti: palikit ją sau. Žinau, kad nelengva. Pats jaunas buvau, o ir į senatvę dar kraujas kartais užverda, kai kas nosį kiša, kur nereikia. Bet čia pažiūrėkit. Galima gražiuoju. Ne su juo, bet su ja. Man sarmata darosi, girdint, kad jis ten sėdi, ir ima noras nuėjus išmesti, bet kad ji taip paprastai ir taip drąsiai kalba. Man tik baisiai nepatinka, kad ateina kokie svieto pereivėliai ir žmones su vienas kitu suerzina. Jiems kas: atėjo ir išeis, o mums čia reikės pasilikti ir kartumas visą laiką gerklę ės.

Jis vėl pripylė stiklines ir prisislinko arčiau.

— Žinai, kartai gyslos iš pasiutimo ima drebėti Jeigu būtų mūsų nors kiek daugiau, kaip mėšlą išdrapstytume. Žiūrėk, kokių vyrų. Žemė, iš nakties atbudusi, lengviau atsikvėptų. Iš karto turėtų gerai apsižvalgyti, kol suprastų, kas čia pasidarė, kad veido vinių prikalinėtas batas nebemindo. Vienas Palys kiek nušluotų!

Šokis vėl pasibaigė. Bernukas atėjo prie stalo ir pylėsi alaus, o Mortą atsisėdo netoli durų. Vyrukas vieną stiklinę išgėrė, kitą pripylęs nunešė jai. Jam grįžtant su tuščiu stiklu prie stalo, vėl užgrojo. Visi ėmė rinktis poras. Pakilau ir aš ir pasinašinau į tą pusę, kur sėdėjo Morta. Norėjau su ja keletą sykių apsisukti ir paklausti, ką visą laiką į ausį šnibždėjo Naviko bernukas. Tegu, supras, galvojau, kad aš ir nežiūrėdamas matau, ką ji veikia.

Jai nebuvo sunku suprasti, kur einu, ir, metusį labai trumpą žvilgsnį į mano pusę, greitai pakilo ir išėbėgo lauk. Akimirksnį sumišau, paskum pasiėmiau pirmą pasitaikiusią. Po poras ratų pamačiau, šokant ir ją, tik dabar su kitu, visiškai net iš kito kaimo. Pirmam nemalonumui praėjus, ėmiau galvoti, kad jai buvo reikalo valandėlei išbėgti, o man tik reikėjo pastovėti tarpdury ir palaukti, kol sugrįš.

Ar gali baltieji gyventi tropikuose?

Šis klausimas jau seniai yra keliamas ir diskutuojamas. Vieni mokslininkai šiuo klausimu yra dideli optimistai, kiti jį svarsto atsargiau, o treti yra pesimistiškai nusiteikę.

Kai kurie Australijos mokslininkai šiuo klausimu yra dideli optimistai. Jie kaip pavyzdį nurodo 100.000 baltosios rasės žmonių gyvenusių Šiaurės Queenslande ir dirbusių prie cukrinių nendrių. Per keturias generacijas tie baltieji puikiai jautėsi, o jų prieauglis buvo normalus ir didelis. Panašūs atsiliepimai yra ir apie 30.000 vokiečių gyvenančių Espirito Santo, tropinėj Brazilijoj.

Visai priešingai teigia anglų tyrinėtojas Meredith Townshand, kuris sako: „Indijoj nėra nė vienos baltosios rasės, baltųjų žmonių kolonijos, net nė vieno baltojo žmogaus, kuris būtų apsisprendęs ten pasilikt: Nė vienas pareigūnas nepasilieka padėti naujai užimančiam vietą. Nė vienas baltasis kareivis nesukuria ten šeimos. Nė vienas baltasis, kuris turi galimybės, neperka ten nei žemės, nei namų. Kiekvienas daržininkas, mašinistas ar darbininko padėjėjas išvyksta iš to krašto, dar prieš sulaukdamas 60 m amžiaus, nepalikdamas ten nei savo vaiko, nei bet kokio pėdsako".

Skeptikai teigia, jog bet koks baltųjų kolonijos steigimas tropikuos nueidavo niekais. Visi jie išsilaikymo tikslu susimaišydavo su čiabuviais ir, savaime aišku, tuo pačiu jų kultūrinis gyvenimas suprastėdavo. Jie taip pat tvirtina, jog keturių generacijų dar nepakanka daryti toli siekančioms išvadoms.

Optimistai sako, jog baltųjų įsikūrimas buvo seniau sunkus dėl nemokėjimo apsiginti nuo tropinių ligų. Dabar to pavojaus jau nebėra. Tačiau, šiaip ar taip, baltiesiems tropikuose gyvenimas yra labai sunkus, tiek fiziniu, tiek dvasiniu ir kultūriniu atžvilgiu. Tropinių ligų specialistas Dr. K. Hoehne sako, jog Pietų Afrikoje baltieji imigrantai stovi prieš sunkias problemas. Tropinėj Pietų Amerikoj, kur vyko ir vyksta didelis rasių susimaišymas, kultūros gyvenimas nėra jau grynai europiečio lygio.

Įsidėmėtina yra antropologo E. Frhr. v. Eickstedt tezė, kur jis sako, jog žmogus, keisdamas gyvenimo būdą, visuomet būna nubaustas. Anksčiau minėtasis Dr. Hoehne teigia: **„Visuose tropiniuose kraštuose, kur tik baltasis žmogus bando įsikurti, galima pastebėti jo civilizacinio ir kultūrinio gyvenimo lygio nusmukimą."**

„Dezinformo un-tas" Siguldoje

Jau kuris metas, kai nustatyta, kad tarp žmonių, kurie į Vakarus atbėga iš Sovietų S-gos bei jos okupantų kraštų, yra specialiai siunčiamų sovietų agentų. Apie jų parengimą bei uždavinius švelcarų „Die Tat" praneša:

Siguldos pily, Latvijoj, (šveicarų laikraštis apsirikęs nurodo, kad Sigulda Lietuvoj. Red.), kur anksčiau buvo rašytojų ir menininkų namai, **sovietų žvalgyba yra įrengusi šnipų mokyklą, kurioje parengiami „Rytų pabėgėliai.** „Į ją teprimami seni komunistai, priklausę partijai prieš 1939 m. spalių m. Iš jų mokyklai atrenkami patys gabiausieji bei sumaniausieji. Mokiniai pirmoj eilėj mokomi švedų, norvegų, danų, olandų, vokiečių ir anglų kalbų. Komunistų sluoksniuose toji įstaiga vadinama „dezinformo universitetu". **Kominformas buvo įsteigtas komunizmo entuziastams, dezinformas — abejojantiems ir svyruojantiems.**

Siguldos mokykloj parengiami abiejų lyčių agentai Skandinavijos kraštams, Olandijai, vakarinėms Vokietijos zonoms ir Anglijai. Amerikiečiams mulkinti agentai mokomi specialioje mokykloje netoli Maskvos, Azijos kraštams mokyklos yra Čitoj ir Barnaule. Tose mokyklose būsimieji „pabėgėliai" supažindinami su mentalitetu tų tautų, kuriose jiems teks veikti. Atskirai klases veda prityrę atitinkamų kraštų komunistai.

Baigę „mokslus", dezinformo agentai kaip pabėgėliai siunčiami į Vakarus. Jie čia noriai pasakoja baisių dalykų apie raudonąjį terorą, kurį jiems tekę išgyventi. Taip laimėję pasitikėjimą, jie pradeda kalbėti ir ką kita.

Dezinformo agentai apie Sovietų S-gą pasakoja skirtingus dalykus pagal tai, kuriame krašte jie veika. Nedideliame taikingame krašte kaip Švedija jie kalba, jog sovietai nepaprastai galingi, bet ir dideliai taikingi. Girdėdami taip kalbant žmogų, „tiek nuo sovietų nukentėjusį", daugis tikrai ima tikėti sovietų taikingumu. Rezultatai — sustiprėja neutralumo mintis ir nusistatymas prieš blokus tiek su Vakarais, tiek su Rytais. Kituose kraštuose, kur vidaus santykiai įtempti, dezinformo agentai aiškina, jog sovietai rengiasi karui, tokiu būdu įkalama mintis, kad antisovietinė politika prilygsta savižudybei. Amerikiečius dezinformas įtikinėja, kad Sovietų S-ga labai galinga, bet JAV, turėdamos atominę bombą, galinčios nieko nebijoti ir nesijaudinti, nes sovietai nepulsią. Apie sovietų vidaus padėtį dezinformininkai pasakoja, jog sovietų gyventojų daugumas, „deja", Stalinui ir vyriausybei ištikimi.

Kad laimėtų pasitikėjimą, dezinformo agentai pripasakoja ir teisingų dalykų, kuriuos galima patikrinti. Jie neišsiduoda suprantą vietos kalbą, be to, niekad nesusitinka su tikraisiais sovietų šnipais. Tokiu būdu juos vakarinių galybių kontražvalgyboms, itin sunku susekti. Bet ir susekti dezinformo argentai atlieka savo uždavinį; jie sukelia vakarinių galybių nepasitikėjimą ir dorais pabėgėliais Be to, jie dezorientuoja — „dezinformuoja" vakariečius, priversdami juos manyti, kad apie **tikrąją** Sovietų S-gos vidaus padėtį iš viso neįmanoma ką nors sužinoti.

JAU IŠĖJO KALĖDINIS GRUODŽIO MĖNESIO 21 „AIDŲ" NUMERIS

TURINYJE:

Antanas Maceina — Kristaus prasmė, Venancijus Ališas — Cascata Cristalina (eilėraščiai), Jurgis Jankus — Tavo rankos švarios (novelė), A. Šapoka — Lietuvos ir Lenkijos santykiai lenkų akimis, Jonas Grinius — Gulbės giesmė (III. Slapta žmona), Alfonsas Nyka-Niliūnas — Vaza, Sidabras, Kirminuko laidotuvės rudenį, Princas XVIII amžiuje (eilėraščiai), St. Barzdukas — Kazimieras Būga, Kazys Bradūnas — Atokaita (eilėraštis), Juozas Tininis — Naslė (novelė), L. M. — Memuarai.

KŪRYBOS PASAULY

Leonas Miškinas — Daktaras Kripštukas Pragare, arba pasikalbėjimas apie pasakų knygas, Leonas Miškinas — A. M. Katiliškio „Prasilenkimo valanda", M. Alseikaitė-Gimbutienė — „Lithuanian Folk Art" proga, S. Pikunas — Dešimtasis filosofų kongresas, V. R. — Sumeškerioti intelektualai ir taika, J. Gaidelis — Kompozitorius Juozas Gruodis, V. Rimvydas — Žvilgsnis į scenas ir ekranus, Universtetiniame pasaulyje.

ILIUSTRACIJOS

Caritas — (skulptūra Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Vilniuje) — viršelių pirmame puslapyje, Motina Bernelių Mišiose (nuotr. K. Daugėlos), A. Janavičienė — Kompozicija, J. Daugvila — Gobelenas „Kristus", V. K. Jonynas — piešinys iš „Hamleto", V. Simanavičius — Vaikas, Pirštinės (Freiburgo „Ecolo des Arts et Metiers",) Ornamentas (Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Vilniuje) — viršelių 4-tame puslapyje.

KEMPTENO KREPŠININKŲ GRETOMS RETĖJANT

Kemptenas. — Paskutiniu laiku jau sunkokai besisekdavo kempteniečiams sudaryti penketuką iš senųjų krepšinio „žvalgždžių", kurie prieš porą metų beveik visiems atskaitydavo iki šimto, o tik vienas „Kovas" buvo rimtu priešininku, ir tik čia kempteniečiams tekdavo "susiimti". Šiomis dienomis broliai Norkai pakelia sparnus užjūrin, kempteniečiams pirmavimas krepšinyje, galima atvirai tvirtinti, visiškai išslysta iš po kojų. Jei per paskutinius metus būtų buvę rimčiau dirbta su vietos jauniais, būtų jau susilaukta puikaus prieauglio.

Šių metų rugsėjo 7 d. suėjo lygiai metai Kempteno „Margio" sporto klubui. Per metus ir tris mėnesius laiko „Margis" nustojo visos eilės žaidėjų: Bagdono, Dulūno, Mackevičiaus, Krutulio, Varkalos, Makausko ir kit. Daugiausiai buvo kultyvuojamas krepšinis. Per tą laiką buvo sužaista 15 rungtynių, iš kurių 14 laimėta, o vienos, žaidžiant „Margiui" susilpnintos sudėties, prieš Scheinfeldo „Kovą" praloštos. Krepšių santykis 754:495 „Margio" naudai. Be savo sužaistų rungtynių „Margio" krepšininkai yra žaidę už mūsų rinktinę Pabaltijo turnyre, DP Olimpiadoje iškovoję pirmą vietą ir turėję kartu su kovičiais kitų susitikimų, kur taip pat šauniai pasirodė. Dabartinę klubo vadovybę sudaro: pirm. L. Pračkaila, reikalų vedėjas A. Puzinauskas, kasininkas V. Stanulis ir sporto vadovas Al. Osteika.

L. V-kas

SPORTAS

Vlado Bakūno sportinės veiklos 20-tis

Br. Maišinis

Su dideliu džiaugsmu sutinkame kiekvieną sportinės srities darbininką, kuris atsidėjęs dirbo mūsų fiz. auklėjimo bei sporto labui. Šį kartą tenka ta garbė mūsų trumpų nuotolių meisteriui — sprintui Bl. Bakūni, kuris šiemet švenčia dvidešimties metų darbo jubiliejų.

Vl. Bakūnas gimė 1911. X. 14 d. Kybartų m. ir vidurinuosius mokslus ėjo Kauno „Aušros" berniukų gim-joj. Vos 17 metų turėdamas, bando jėgas 1000 mtr. distancijoj ir, po 1 metų darbo, 1929 mt. Klaipėdoje, Lietuvos pbių metu, fiksuoja naują 1000 metrų Lietuvos rekordą per 2:56,1 min., kuris prašoka ir tuometinį Petraičio, senjoro, rekordą 3,03 min., atsieit tampa dvigubu nugalėtoju. Staigi ir nelaukta gera pasekmė paskatino jaunąjį sportininką rimtai žiūrėti į sportinę veiklą ir atkreipė į save dėmesį ir vadovaujančių sportiniam darbui asmenų. Iš prigimties būdamas sveikas ir gana pajėgios struktūros, Vl. B. pradeda kruopščiai dirbti 100, 200 ir 400 m distancijose ir po keletos metų intensyvaus darbo tampa nuolatiniu Lietuvos p-bių nugalėtoju 400 mtr., o dažnai laimi 100 ir 200 m p-bėse meisterio vardą.

Tuo jubiliatas nesitenkina, bet ryžtasi atsistoti ir Pabalty vyraujančių lengvatlečių tarpe. Tai jam pavyksta, ir visoj eilėj Pabaltijo studentų olympiadų (SELL.) mūsų mažasis sprinteris konkuruoja į I ir II vietą.

Vl. Bakūnas tampa nepakeičiamu Lietuvos rinktinėj lengvaatlečiu, ir jam tenka atstovauti mūsų spalvas tarptautinėj arenoj. Nuo 1929 iki 1943 m. Lietuvos meisterio vardą 100 m. — turėjo 7 kart., 200 m — 10 k. ir 400 m — 8 k, o į įvariose tarptautinėse varžybose Lietuvą atstovavo 10 k. Šiuo metu dar laiko 100 m. rekordą — 11,0 sek., 400 m. 51,1 sek. ir visų estafečių.

1934 m. dirbdamas K. K. Rūmuose, jubiliatas, labai daug pasidarbavo mūsų lengvaatlečiams. Štai, 1935 m. dirbdamas Lengv. Atl. S-goj, išrūpina I-jį lengv. atl. trenerį vengrą Dr. Magdinecz Antahl, kurio darbu iškyla visa eilė naujų sportininkų su Vietrinu priešaky. Mūsų meisteriui teko drbti ir Sunk. Atl. S-goje, Vandens ir Žiemos sp., Dviračių K-te, Europos krepšinio p-bių organizavime ir visoj eilėj kitų sportinių parengimų.

Būdamas geras organizatorius ir turėdamas gerą vardą, kviečiamas Vl. B. vadovauti Grandies klubui (1938—40), kur savo energinga veikla ir autoritetu prisideda prie narių auklėjimo ir klubo plėtimo.

Jausdamas, kad mūsų sportininkų vadovaujamas kadras yra menkutis, Vl. B. uoliai tobulinasi ir toliau. Lanko visų šakų sporto kursus, paskaitas, kur buvo galima šį tą pramokti. Baigia dr. Vokietaičio vedamus plaukymo kursus, krepšinio teisėjų, Suomijoj, žinomo Vierumauki, slidinėjimo kursus ir 1941m. lanko fiz. aukl. katedros skyrių iki 1943 m. Esant kraštui okupuotam, nepakęsdamas svetimųjų priespaudos, įsijungia į pogrindį ir aktyviai ten veikia, kol 1943 VIII. 3 d., tik ką po Lietuvos lengv. atl. p-bių Kaune ir po garbingų kelių laimėjimų areštuojamas ir kalinamas K.S.D. kalėjime ir Pravieniškėse iki 1944. VII. 15 d.

Atsidūręs tremty, Vl. B. ir vėl uoliai dalyvauja ir talkininkauja mūsų negausiam lengv. būriui.

Mylimai motinai mirus, colegei **ALDONAI KEPALEITEI** ir colegai **ALGIRDUI KEPALUI** visų studentų vardu nuoširdžią užuojautą reiškia

Rajoninė Müncheno Studentų Atstovybė

SKELBIMAS

SEA GULL SHIPPING CO. 560 Grand Street, Brooklyn 11, New York, N.Y., USA.

Pirmoji lietuviška siuntinių persiuntimo b-vė sudaro ir persiunčia į Europą standartinius maisto siuntinius. Susitarus su užsakytojais sudaro specialius siuntinius iš pageidaujamų produktų ir taip pat persiunčia amerikiečių pristatytus įvairius suntinius. B-vė pabrėžia, kad ji nesinaudoja jokių vokiškų firmų tarpininkavimais ir nededa žemos rūšies produktų, supirktų Europoje, o siuntinius sudaro tik iš aukščiausios rūšies amerikietiškų produktų ir persiunčia iš New Yorko tiesiog adresatui. Rašydami savo pažįstamiems į USA, Kanadą ar Australiją (pastarosios lsv. — 4 dol.) paminėkit, kad tik per šią b-vę Tamstoms siuntinius užsakinėtų. Nuo 1948 m. gruodžio m. b-vės standart. suintinių rūšys ir kainos:

Nr. 1—12 svarų — 7.00 doleriai
2 sv. cukraus, 1 sv. kakavos ar pupelių kavos, 1 dėž., (16 oz.) gerų pieno miltelių, 2 dėž. (32 oz.) kiaul. taukų, 1 dėž. (12 oz.) bekono, 1 dėž. (12 oz.) mėsos, 1 sv. šokolado.

Nr. 2 — 21 sv. — 10.00 dol.
5 sv. cukraus, 1 sv. kavos pupelių, 1 sv. kakavos, 2 dėž. (28 oz.) kondens. pieno, 1 dėž. (8 oz.) šokolado miltelių, 2 dėž. (80 oz.) kiaul. taukų, 2 dėž. (24 oz.) mėsos, 1 dėž. (16 oz.) bekono, 2 gab. tualet. muilo.

Nr. 3—11 sv. — 5.25 dol.
2 sv. cukraus, 2 sv. miltų ar cukraus (pasirinkti), 1 sv. kakavos, 1 sv. pupel. kavos, 3 dėž. (48 oz.) kiaul. taukų.

Nr. 4—10 sv. — 6.50 dol.
2 sv. rūkyto bekono, 4 dėž. (64 oz.) kiaul. taukų, 1 kvorta valg. alyvos.

Nr. 5—12 sv. — 5.95 dol.
4 sv. (4 dėž.) kakavos, 5 sv. (5 pokel) pupel. kavos.

Nr. 6 — 6.00 dol.
10 sv., (10 dėž.) kiaul. taukų.
Tos kainos galioja tik siunčiant į Vokietiją, Prancūziją, Italiją ir Belgiją. Į kitas šalis 8% brangiau.

Paieškoma **Aleksandra Kazlienė-Čikštaitė** ir gydytojas **Čikštė Leonas.** Rašyti: Service Ocuale, Section Balte, Innsbruck, Rechenweg 15, Austrija.

IRO PAIEŠKOJIMŲ ĮSTAGA AROLSEN PRIE KASSELIO IEŠKO ŠIŲ ASMENŲ:

LURIA Chia, paskutinis žinomas adresas: Mažeikiai, Lietuva,
LURIA Iteik, gim. 1890, paskutinis žinomas adresas Mažeikiai,
LURIA Racha Mara, paskutinis žinomas adresas: Mažeikiai,
MASLOWSKA Lusia, 23 m., paskutinės žinios iš Wildflecken stovyklos,
MANTVIDAS Bronislava, paskutinės žinios iš Landsbergo stovyklos,
MICHALEWIC Chva,
MOTIEJŪNAS Maria,
NAVAKAITIS Petras, gim. 1923 Rygoj, išgabentas karo metu,
NEWLER arba NEVLERIS Moshe arba Maušius, paskutinės žinios iš Vilkaviškio, Kęstučio g-tvė,
NOWACIUS Victor, gim. 26. 7. 23 Rygoj, išgabentas karo metu.

„Ziburiai" išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio ir ketvirtadienio laidos kaštuoja po 25 pfg. o šeštadienio — 30 pfg. Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 1.—, užsieniui DM 1.— Platintojams duodama 10% nuolaidos. Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užuojautos spausdinimas tik apmokėjus. Iki 10 petito eilučių mokama DM 4.—, už kiekvieną paieškomą asmenį DM 0.50.
„Ziburių" atstovas Anglijoje: Mr. J. Dėdinas, Full Sulton Hostel, Stamford Bridge, Nr. York, England.
Kanadoj: Mr. P. Piečaitis, 6668 Delorimier Ave., Montreal 36, Quebec.
„Ziburių" mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV —3 doleriai metams.

Žiburiai

LIETUVIU LAIKRAŠTIS

Sovietai iesko priekabiu Suomijoje

(Rašo mūsų korespondentas Skandinavijoje K. Rauklautis)

Du „ivanai", sovietų tarnautojai, sumanė priplūkti Helsinkio hipodromo sargą, bet čia įsimaišė policiją ir didvyrius nuvežė į nuovadą. Žinoma, sovietai įteikė notą, kam taip „nedemokratiškai" pasielgė su jų piliečiais. To negana, užkliuvo ir suomių teatras, bet užkliuvo tada, kada pjėsės jau buvo beveik išimtos iš repertuaro. Tai padaryta sąmoningai: jeigu tas klausimas būtų anksčiau pajudintas, tai gal ir šiandien būtų visi spektaklio bilietai išparduoti kaip kad buvo Stockholme su filma „Geležinė uždanga", prieš kurią rusai protestavo.

Sovietams nepatiko Sam. Sihvo pjėsė „Medžiotojo nuotaka" ir Sartrė „Suteptos rankos". Pastaroji tarp kito ko, buvo įtraukta į repertuarą, rekomenduojant liaudies demokratų laikraščio „Vapaa Sana" vyr. redaktoriui Raoul Palmgren.

Jau seniai komunistų spauda puolė „Medžiotojo nuotaką", kas, žinoma, išprovokavo sovietus pasakyti savo nuomonę. Kraštutiniams kairiesiems nepatinka paskutinė veikalo scena, kurioje vienas vokiečių majoras pareiškia suomių medžiotojų grupei, kad didžioji Vokietija pasiūlė draugiškumo ir nepuolimo sutartį ir kad Vokietija nori pasiimti mažąją Suomiją savo globon. Vokiečiui majorui pasitraukus, suomių medžiotojų vadovas taria:

— Vokietija pasiūlė mums draugiškumo ir nepuolimo sutartį. Iš seno brangiai pirkto patyrimo suomių tauta žino, ką tokia sutartis reiškia, todėl ji pasitiki savo jėgomis.

Pagal komunistų spaudą, toji scena yra ne kas kita, kaip tik provokacija prieš suomių-rusų draugiškumo ir nepuolimo paktą.

Sartrė „Suteptos rankos" nepatiko todėl, kad tariamai veikalo herojus „generolas Hoerderer" nusigrimavęs kaip Stalinas. Tautinio teatro direktorius Eino Kalima raštu paaiškino švietimo ministeriui, kad jam niekada neatėjo į galvą, kad Sartrė pjesė būtų nukreipta prieš Sovietų Sąjungą, juo labiau, kad komunistis pats geriausias kritikas ją rekomendavo. Paneigia ir Hoedererio panašumą į Staliną.

Bet daug rimtesnis dalykas, negu tos notos, yra „Novoje Vremja" straipsnis, kuriame primenama, kad Suomija vienos kartos laikotarpy du kartu stovėjo ant bedugnės kranto, Straipsnyje norima taip pat įvelti Suomiją ir į Atlanto pakto diskusijas. Suomija tokiais kaltinimais tikrai nustebinta, tuo labiau, kad ji turi padariusi su Sovietų Sąjunga draugiškumo ir pagalbos sutartį ir tuo savo kelią nusmaigsčius, ką ir prezidentas Paasikivi pabrėžė savo ilgoje sveikinimo telegramoje Stalinui spalio revoliucijos sukaktuvių proga.

Ir iš viso paskutinių laiku suomių komunistų tonas pasidarė agresyvesnis. „Ny Tid" redaktorius Atos Virtanen puola prezidentą Paasikivi, kad ir jis didele dalimi yra atsakingas, kad suomių-rusų santykiai taip nelaimingai pakrypo. „Jeigu jau nenusivokiama," rašo laikraštis, „ir leidžiama žinomiems karo politikams sudaryti vyriausybę, tai pats ir už pasekas turi atsakyti". Laikraštis rašo, kad sovietų reprezentantai nedalyvavo Suomijos nepriklausomybės šventėje. Bet tai tikras melas, nes chargė d'affaire Fedorovas su visa svita dalyvavo šventėje.

Buvęs prezidentas K. J. Stahlbergas, buvęs savotiškas tabu ir komunistams, „Vapaa Sana" laikomas dabar reakcionierių bendrininku už savo straipsnį pažangos partijos 30-metų sukaktuvių proga. Stahlbergas rašė, kad pažangos partija neturėtų leistis su kraštutinėmis partijomis, o paremtų socialdemokratų vyriausybę

JAV karo aviacijos progresas

Tokia antrašte „New York Herald Tribune" G. R. Wilson neseniai rašė: „Jei Kremlius protingai apsvarstytų dabar pasaulyje egzistuojančių oro pajėgų balansą, neabejotina, kad artimiausiu laiku mums nereikėtų bijotis karo. Na, bet jei politiniai motyvai nusvers karinius, kaip kad buvo Hitlerio atveju, tada visko galima laukti. Juk visada galima tikėtis parako statinės išsprogdinimo, kai neatsakomingi žmonės ima žaisti dektukais, a la sovietai Belyno koridoriumi . . .

II-jam pasauliniam karui pasibaigus, amerikiečiai apsivylė laukta taika. Vis labiau tempiantis santykiams su buvusiais sąjungininkais-sovietais, jie susigriebė galėsią taiką išsaugoti ne fantazijomis, bet tik aiškiai ir praktiškai įvertinę galimą karą. Kai praėjusio karo metu amerikiečiai gamino universalius ginklus, nes jie nežinojo, kokiam kontinente teks juos panaudoti, šiuo kartu užpuolimo laukdami tik iš vienos pusės, suvokė galėsią jį sėkmingausiai atmušti, aplenkdami priešo gausias sausumos pajėgas trenkdami glušinančius smūgius užpuoliko pramonės širdin. Jauno gen. Vandenbergo paskyrimu JAV karo aviacijos štabo šefu, kuris, kaip prisimename, praėjusio karo metu buvo JAV aviacijos attache Maskvoj, prasidėjo skubus JAV oro pajėgų perorganizavimas numatomam uždaviniui. „Tuo laiku, rašoma toliau „NYHT", kai dar tebebuvo svarstomas JAV gynimosi biudžetas, amerikiečių strateginių oro pajėgų visas ramstis tebuvo Boeing keturmotorių bombonešių B-29 pajėgumas su atomine bomba pasiekti priešo gyvybinius centrus. Bet tuoj atsirado tokių, kurie suabejojo šių supertvirtovių nedideliu skridimo radiusu ir jų tinkamumu prasimušti pro priešo sprausminių naikintuvų stiprią gynybą." Buvo argumentuojama, jog „nesvarbu kiek mes turėsime bombonešių, bet kad jie prasiskintų sau kelią į taikinį." Susigriebus, jau 1946 m. pasirodė Amerikos padangėse 6 motorų oro titanai B-36 ir kiek vėliau B-50. Štai keli B-36 duomens: sparnų ilgis — beveik 100 metrų (99 m.), liemens — 49 m., motorų galingumas — 18.000 arklio jėgų! Tačiau aviacijos ekspertai nebuvo patenkitni. Jie prikišo dar per mažą galingumą ir greitį. Tad šiais metais Boeing fabrikai išleiso „pataisą" B-36b, kurio pajėgumas buvo apskaičiuotas 21.000 arklio jėgų, gi skridimo ilgis, kaip spėjo amer. spauda, apie 10.000 mylių. Be to, jie yra nudažyti aštria raudona spalva ir ypatingai pritaikyti perskridimams per Arktiką. Iki šių metų pabaigos JAV karo aviacijai bus perduota 95-ki, anot pasaulio spaudos, „baisiausi ginklai, šiuo metu esą pasaulyje", kurių svarbiausios bazės yra Aliaskoje. Straipsnio autorius Wilson toliau rašo: „. . . nesu taip gerai susipažinęs su B-36 detalėmis, kad galėčiau diskutuoti jo potencialą", tačiau jis labai norėtų, jog tie", kurie artimiausių metų laikotarpy galvoja pulti JAV-bes, būtinai prieš tai pasiskaitytų šias eilutes."

Dar daugiau amerikiečių karo aviacijos strateginio smogimo galia buvo sustiprinta pernai, į savo eiles įjungus sprausminius bombonešius. Pav. YB-49 (Northrup „Skrendantis sparnas") aštuonių sprausminių motorų 213.000 svarų lėktuvas sukorė savo bandomąjį 5532 km. ruožą vid. 610 km. val. greičiu. Taigi šio pirmojo sprausminio bombonešio radiusas yra nemažesnis kaip 2.400 km, t. y. lygiai tiek pat, kiek turėjo B-29 tvirtovės, kada jos pirmą kartą buvo panaudotos praėjusio karo metu. Reikšmingiausia yra tai, jog YB-49 normalus skridimo aukštis yra tarp 10,5—12 km., kai tuo tarpu joks, kad ir sprausminis, naikintuvas nėra dar įstengęs į tokią aukštybę užsikarti.

„Nėra įmanoma, nurodo „NYHT", atpasakoti visas amerikiečių oro pajėgų tobulinimo fazių esamas pozicijas, kai nemaža jų yra tiesiog revoliucionieriškos."

Straipsnį baigiant, reiškiamas džiaugsmas, jog laisvasis pasaulis, pergyvenęs laimingai buvusį pokario ištižimą, 1948 m. vėl tvirtai atsistojo ant kojų ir tikimasi, jog „dar keletą metų toks pat progresas, ir bus išvengta mūsų generacijoje 3-jo pasaulinio karo". Esamą JAV karo aviacijos stiprumą iškelia ne tik jos spauda, bet taip pat ir vadovaują politikai bei kariškiai. Braėjusią savaitę, tik ką grįžęs iš kelionės po Vokietiją, Austriją, Italiją, Prancūziją ir Ispaniją, Illinois demokratų atstovas kongrese M. Pierce pareikė, pagal AP, jog rusai bijąsi tik neįveikiamos ir toli pranešančios JAV karo aviacijos, kas ir yra svarbiausia priežastis, kodėl jie neišdrįstą pradėti karą. Jis savo pareiškimą patvirtina gen. Clay žodžiais, girdėtais besilankant Berlyne: „Aš ir rusai perdaug respektuojame United States Air Force, kad drįstume iššaukti karštą karą!" **Almus**

Uždaroma Delegatūros Istaiga

Kan. F. Kapočius savo rašte kunigams pranešė, kad Šv. Tėvo Vizitatoriaus Vokietijoje J. E. Vysk. Muencho įsakymu nuo m. sausio mėn. 1 dienos 1949 uždaroma lietuvių katalikų dvasiniams reikalams tvarkyti delegatūros įstaiga. Taip pat iš delegato pareigų to paties vyskupo yra atleistas ir kan. F. Kapočius, kuris nuo to laiko vėl įsijungia į lietuvių kunigų eiles.

Kas gi galutinai tvarkys tremtyje lietuvių kunigų ir katalikų pasauliečių dvasinius reikalus, dar nepaaiškėjo, nors neseniai Lietuvos Vyskupai, esantys tremtyje, savo rašte lietuviams kunigams jau yra davę, kai kurių patvarkančių instrukcijų.

Kol kas lietuvius kunigus ir katalikus pasauliečius saistys, pagal Bažnyčios įstatymų patvarkymus, to vyskupo jurisdikcija, kurio dijecezijoje jie gyvena. Toks jau yra bendras bažnytinių teisių nuostatas, nors kartais, atskirais atsitikimais, ir dėl tam tikrų aplinkybių ir priežasčių ir šiuo atveju Šv. Tėvas padaro išimčių. Tačiau toms aplinkybėms ir priežastims pakitėjus vėl grįžtama prie Codex Iuris Canonici nuostatų.

Vokiečių laikraštis apie lietuvius

Augsburgas. „Augsburger Tagespost", kuris jau keliais atvejais yra teigiamai ir šiltai atsiliepęs apie lietuvius tremtinius, savo Nr. 47 vėl išspausdino gan ilgoką straipsnelį apie lietuvių paminklinės lentos šventinimo iškilmes Haunstetteno bažnyčioje. Laikraštyje paminėta klebono kun. Būdvyčio kalba, o taip pat vokiečių Augsburgo dieceziįos Katalikų Akcijos direktoriaus monsinjoro Müller ir Haunstetteno burmistro Stuhler sveikinimai ir linkėjimai grįžti į laisvą tėvynę.

Varšuva. Čenstakavos vienam vienuolynui buvo duotas įsakymas per dvi valandas palikti savo pastalpas, nes jos esančios reikalingos darbininkams apgyvendinti.

ŠNIPU AFERA AMERIKOJE

1948 m. rugpiūčio 3 d. prieš amerikinei veiklai tirti kongreso komisijai prisistatė vidutinio ūgio apie 40 metų vyras. Tai buvo „Times" savaitraščio redaktorius Whittaker Chambers, kuris pasisakė nuo 1942 m. priklausęs komunistų partijai ir jų šnipų tinkle ėjęs pasiuntinio pareigas. Tačiau 1948 m. jis iš komunistų partijos išstojęs. Jis taip pat pareiškė jog esąs gavęs nemažą kiekį slaptų dokumentų iš Alger Hiss užsienių reikalų ministerijos valdininko.

Reikalas pasiekė didžiausio įtempimo prieš dvi savaites, kai Chambers nusivežė kelis komisijos narius į savo ūkį. Ten iš vieno iškaišto dynio jis išėmė seriją mikrofilmų, kuriose buvo nufilmuoti slapti prieškariniai JAV užs. reik. ministerijos dokumentai. Komisija tuo reikalu susidomėjo ir pradėjo tardymus. Tačiau minėtas Hiss pareiškė, jog Chambers kaltinimai yra be pagrindo. Jis (Hiss) Chamberso nepažįstas ir negalėjęs tuo būdu su juo bendradarbiauti. Chambers tuo tarpu savo kaltinimų neatsiima. Abu savo teigimus patvirtino priesaika. Kadangi Chambers apkaltino Hiss radio kalboj, pastarsis pareikalavo už viešą apšmeižimą sumokėti 75.000 dolerių.

Savo teigimams patvirtinti Chambers remiasi gautais slaptais dokumentais, tarp kurių yra ir dynyje rastieji.

Dokumentams iškilus aikštėn, į aferą įsimaišė ir teismas, kuris norėjo visą bylą perimti spręsti. Tačiau komisija nenusileido ir lygiagrečiai vedė tardymus.

Tuo tarpu federalinis teismas jau tiek toli šioje byloje pažengė į priekį, jog, remdamasis tardymais, apkaltino Hiss neteisinga priesaika. Staigmena buvo ir Chambers .pasitraukimas iš „Times" redaktoriaus pareigų.

Byla dar nėra pasibaigusi, tačiau jau ir dabartinėje stadijoje ji vaidina žymų vaidmenį JAV vidaus politikoje. Ypačiai ja buvo remiamasi prezidento rinkimų kompanijos matu. Trumanas kaltino komisiją, kad pastaroji norinti savo sensacingas paslapčių atskleidimais užtušuoti blogą kongreso veiklą. Gub. Dewey šia byla rėmėsi, norėdamas įrodyti, jog kartą reikia baigti su komunistais.

Ir ateinančio 81 kongreso veikloje ši byla gali suvaidinti tam tikrą vaidmenį. Kaip žinoma, Trumanas su naujuoju demokratiniu kongreso svarstys taip pat, kokios komisijos bei pakomisės kongrese paliktinos. Prieš kurį laiką Trumanas pakartotinai pareiškė savo nepasitikėjimą priešamerikinei veiklai tirti komisija, tačiau pareiškė, jog jis kongresui palieka teisę ją palikti, ar ne. Spėjama, jog ši byla nulems tolimesnę komisijos egzistenciją.

Suomijos komunistai ruosė ginkluota perversma

Kaip perkūnas trenkė į visuomenę, kai pasitvirtino, kad komunistai prieš kokį mėnesį saryšy su neramumais dėl streiko Arabia fabrike Helsinkyje ruošėsi su ginklu rankoje savo kontrolėn paimti kariuomenės ginklų sandėlius Tyrvis'e, Satakundos provincijoje.

Apie perversmą težinomos šios detalės: Raivio liaudies namuose Tyrvis parapijoje prieš kokias keturias savaites susirinko buvusių raudongvardiečių iš Tyrvil ir aštuonių aplinkinių vietų atstovai posėdžiui. Subuvimas buvo slaptas ir dalyviai gavo instrukcijų, pagal kurias vietiniai raudongvardiečiai, tuoj gavę įsakymą iš vadovybės, užpultų ginklų sandėlius ir gintų juos nežiūrint eventualių nuostolių.

Perversmas turėjo būti įvykdytas, nors kariškai paruoštų vadų tam ir nebuvo. Sandėliai turėjo būti laikomi tol, kol atvyks pagalba.

Krašto apsaugos vadovybė ir policija atsisako duoti bet kokių žinių apie sukilimą.

Kartu galima priminti, kad visame krašte pradėjo organizuotis buvusieji 1918 m. raudongvardiečiai.

(K. Rauklaukis, Stockholmas.)

Ko verti Stalino pazadai ir grazus zodziai

„Ką reiškia kalbos, kurias Stalinas sako" kapitalistinio užsienio „astovams?" klausia š. m. rugv. 20 d. „Echo der Woche". Iki 1930 m. Stalinas vengdavo priimti užsienio žurnalistus ar kitus užsieniečius, jei jie nebuvo komunistų partijos vadovaujanti asmens. Stalinas pagaliau leidosi Karolio Radeko įkalbamas, ir čia minimas laikraštis išspausdina dar niekur nepaskelbtą to pasikalbėjimo tekstą, iš kurio matyti tokių pasikalbėjimų prasmė:

Stalinas: Kodėl aš turiu šį amerikiečių žurnalistą priimti? Jis meluos ir aš meluosiu. Ar tai turi kokią prasmę?

Radek: „Taip, jūs abu meluosite. Bet jūs žinosite, kad jis meluoja, tuo tarpu jis savo tuščios didybės dėka manys, jog jūs jam teisybę sakote. Gal būt, ir jis tai žinos, bet, išeidamas iš žurnalistinės naudos, jis jūsų melą išplatins kaip teisybę ir masės tuo tikės".

Stalinas: (juokdamasis): „Jūs esate teisus! Todėl aš priimsiu amerikiečių žurnalistą!"

Pranešu, kad š. m. gruodžio 20 d. išvykstu į Argentiną. Nuoširdžiai dėkoju savo klientams ir visai lietuviškai visuomenei už mano optikos įmonės palaikymą ir tariu iki pasimatymo Lietuvoj arba bent laikinai Argentinoj.

V. RASIŪNAS